

Älg i de djupa småländska skogarna, 2012. Foto: Mats Andersson

Naturfotografen Mats Andersson gör det svarta svartare

Mats Andersson har vunnit "VM i naturfoto" och kallas redan för en legend inom naturfotografin. Han har ett eget, smalt bildspråk och fingeravtryck i sina svartvita bilder. Den moderna naturfotografin har gått i stå och blivit mossig, tycker han.

.....
TEXT: TOMAS CARLBERG

En dag i gudinnan Junos månad hittar jag till slut huset i Bashult på landsbygden utanför Jönköping, där natur- och konstfotografen Mats Andersson bor tillsammans med sambon Nina och hunden Orvar. Jag och Ulf Sivertson från tryckeriet DanagårdLitho möts av vänliga leenden och dova hundskall, hit kommer man inte obemärkt. Jag får snart veta att det numera gulmålade huset en gång beboddes av dåvarande moderata försvarsministern Anders Björck, som bland andra celebra gäster huserade Sovjetunionens president Michail Gorbatsjov. En ointaglig pansardörr finns kvar från den tiden, liksom en del mystiska elkablar.
– Dörren blir väldigt kall på vintern, säger Mats Andersson och låter mig känna hur tung den är.

Egna vägar

Mats Andersson är naturfotografen som går sina egna vägar. Motiven finner han oftast i hemmamarkerna. Eller på Island, dit han gärna reser. Sina bilder presenterar han helst i svartvitt. Redan som liten pojk var han fascinerad av kameror. Först av själva kameran i sig; pojken bar stolt den billiga kompaktkameran han fått av sina föräldrar. Numera är han inte så fascinerad av själva kameran, i stället är det bilderna som helt och hållet är i fokus. Mats köpte sin första analoga kamera, en Nikon F3, när han arbetade på faderns reklambyrå.

– Det var wow-känsla att gå på stan med kameran med sitt 85 mm objektiv och bländare 1,4, men jag hade ingen koll alls på bilder då, säger Mats.

Den kameran blev inkörsporten till att Mats Andersson blev bildmänniska. Han har också gjort böcker med Iphonebilder, så det är *bild* det handlar om, inte teknik, understryker han. Nu har Mats sedan länge valt att jobba med vilda djur; då är det gryning och natt som gäller, och då behöver han ha bra utrustning.

– Sedan behöver jag egentligen inte ha den kvalitet som de kamerorna levererar, snarare tvärtom, för jag vill ju ha ett analogt utseende på mina bilder. Jag får *smutsa ner* mina bilder, det blir *för bra* bilder med de moderna kamerorna. Det analoga utseendet får jag fram i bildbehandling, i Photoshop.

Prisvinnare

Jag tänker på Mats Andersson som naturfotograf. Det enda jag visste före vårt möte var i stort sett att han 2016 vann den prestigefyllda tävlingen *Wildlife Photographer of the Year*, och att han samma år blev *Årets nordiska naturfotograf*. Jag hade också hört talas om en mycket annor-

lunda bok – *Nature Diary* – signerad Mats Andersson, med bilder från åren 2009–2019.

– Det var en av dom mest speciella tryckningar jag varit med om. Eftersom boken är tryckt med fyra dekorfärger, två nyanser av grått och två nyanser av svart istället för traditionell fyrfärg, gick det inte i förväg att se hur slutresultatet skulle bli, säger Ulf Sivertson vid Danagård Litho.

Det har inte hänt något inom naturfotografin på länge, tycker Mats Andersson en smula provocerande, men han menar det fullt och ärligt. Det mesta ser likadant ut. Alla tittar på alla och försöker överträffa varandra.

– Man måste studera och inspireras av andra fotografer. Jag tittade tidigt på andra konstfotografer, till exempel de svenska konstfotograferna Anders Petersen och Christer Strömholm, för att förstå hur de tänker bild och tar intressanta bilder som gör att man stannar upp, tänker och ställer frågor; resultatet har jag försökt applicera på naturfotografi. Jag är naturfotograf, men jag vill

Mats Andersson, legendarisk svensk naturfotograf.
Foto: Tomas Carlberg

Domherre, Bashult 2020. Foto: Mats Andersson

inte vara en mossig naturfotograf och bara göra artporträtt, säger Mats Andersson.

Han tar ett exempel ur luften och förklarar hur han menar.

– Om det nu kommer en grävling och jag ska fotografera den... alla vi som sitter här vet ju hur grävlingen ser ut. Jag tar artbilder *också*, de kan jag använda i *annat* sammanhang, men jag söker något annat; när jag tagit artbilden ställer jag om och tänker kreativt.

Mats refererar till sin vinnande grävlingsbild. Vid fototillfället hade han haft grävlingen smygande kring sig

”Aliens”. Detalj från en sköldpaddas skal. Foto: Mats Andersson

en stund när han såg att en spindel var på väg ned på sin tråd alldeles framför grävlingen. Han satte då skärpan på spindeln, och lät grävlingen bli som en målning i bakgrunden. Den bilden blev *årets nordiska naturbild*. Det är inte alla som ser att det *är* en grävling i bakgrunden, de kanske bara ser ”ett häftigt randigt mönster”. Men som betraktare kan de gå tillbaka och upptäcka att det faktiskt är en grävling där!

– När du får den där aha-upplevelsen och upptäcker bilden själv, ja *då* har man vunnit publiken. Det får inte vara för uppenbart. Jag brukar nämna den där örn bilden mot blå himmel. Sådana bilder... *wow*, säger en del, men bilden dog på en tiondels sekund, sen är det inget mer. Den ger ingenting mer än att visa hur en örn flyger. Sånt vill jag inte hålla på med, jag vill ge publiken en upplevelse, och att det gärna får ta en stund för dem att upptäcka saker i bilden. Det är för mig bra fotografi, säger Mats.

Naturen är den plats där Mats Andersson helst arbetar, bland de vilda djuren som han älskar och berörs av.

Vill ställa frågor

Med sina bilder vill Mats Andersson ställa frågor och engagera dem som tittar på bilden, att betraktaren dröjer vid bilden och att den sätter igång en tankeprocess.

– När jag själv går på konstutställning och får *upptäcka*... shit, det är ju *det* bilden visar! Man får ett rus av att själv få upptäcka – du glömmer aldrig den bilden, den sitter kvar på näthinnan.

När det gäller valet mellan svartvita bilder eller färgbilder är Mats Andersson bestämd. Många av hans bilder skulle säkert funka även i färg, menar han.

– Men då upptäcker man ju snabbare, då blir bilden tydligare, i svartvitt tar det längre tid att upptäcka. Jag jobbar nästan bara i svartvitt. Där måste man bestämma sig. Det var ett svårt beslut. Min första bok var både i färg och svartvitt. Jag insåg till slut att det är svartvitt jag ska göra.

Om man tittar på de kända fotografierna kan man direkt se vem som tagit bilden, och det är dit man måste komma om man vill få uppmärksamhet för sitt foto, menar Mats. Många känner igen Mats Anderssons bilder; ”det där är Mats bilder”.

– Man måste till slut våga ta det steget om man nu *vill* nå ut.

Mats Andersson finns både på Instagram och Facebook, de är viktiga kanaler, tycker han. Har man ambition att sälja bilder måste man naturligtvis nå ut till

”Moonlight Requiem”. Sparvuggla, Bashult 2015. (Vinnare VM i naturfoto 2016). Foto: Mats Andersson

sina kunder. En fungerande webbsida med webbshop underlättar också, liksom vinster i internationella fototävlingar.

– Jag vann ”VM i naturfoto” 2016, *Wildlife Photographer of the Year*, och efter det ställdes min bild på sparvugglan som sörjer sin kumpan ut över hela världen. Året efteråt blev det silver med ekorren, säger Mats.

Mats trodde tidigare att han inte hade tillräckligt bra tävlingsbilder, och han hade inte heller behovet att tävla. Men så fick han för sig 2016 – ”allt hände det året” – att skicka in några bilder till *Wildlife Photographer of the Year*. Han plockade ut fyra, fem bilder och fick senare ett mail om att han vunnit den svartvita klassen. Först trodde han att det var ett stort skämt. Mats kunde inte åka på prisutdelningen eftersom han var i Afrika, men vinsten öppnade många dörrar. Bilden visar en sparvuggla i ett par som höll på att häcka, men så en morgon hittade Mats den ena ugglan död, slagen på backen, förmodli-

gen av en kattuggla. Mats blev själv ledsen. Partnern satt kvar och han fotade den. När Mats granskade bilderna var det en bild där ugglan blundar. Symboliken blev så påtaglig; precis som han själv känt, så satt ugglan och visade sina känslor.

– Jag döpte bilden till *Moonlight Requiem* och skrev en text med berättelsen, som jag tror att även juryn blev berörd av. Även den andra bilden, som fick silver, är tagen där på andra sidan vägen, säger Mats och pekar. Den visar en ekorre som sitter och blundar och knäpper händerna. Den döpte jag till *The Prayer*, den som sitter och ber.

Efter framgångarna 2016 har Mats Andersson inte skickat fler bilder till tävlingen *Wildlife Photographer of the Year*. Han bär inte alltid kameran med mig, men springer ofta tillbaka hem för att hämta den.

– Man måste ta tillfället när det ges, annars blir det inget, säger han.

Tuvull och mårdhund. Södra Finland 2012. Foto: Mats Andersson

Mossiga naturbilder

Jag återkommer till ”den mossiga naturfotografen” och ber Mats att utveckla sina tankar kring bordet i trädgården, där vi just håller på att avsluta en lunch med hemmagräddad pizza. En svag bris rör sig genom lövverket i gårdsplanens jättelika ask. Jag tänker på världsträdet Yggdrasil, som ibland skildras som en ask och spekulationerna om att den ger uttryck för en form av holistisk naturtro, där människan är en del av den stora andligheten. Den tanken skulle också kunna appliceras på Mats Anderssons bildspråk, där han får människan att känna en samvaro med djur och natur utan att störa.

– Om man tittar historiskt på naturfotot... då är det ofta en ornitolog som dokumenterar fåglar. Det är till stor del den gruppen fotografer som är kvar. De är sällan utbildade inom bild och sällan intresserade av konst; ofta saknar de eget bildtänk. Betraktar man det moderna na-

turfotot ser man att det nästan inte hänt någonting. Ofta så. Det är ju inte *bild* som visas. För mig har fotografieringen blivit en etablerad konstform. Det betalas sjukt mycket för konstfoto idag. Om jag hade obegränsat med pengar skulle jag köpa bilder av Sally Mann, men det kostar för mycket. Konstfoto är en växande marknad som har plats för fler, men man måste göra rätt. Man måste också kunna marknadsföra sig själv och sprida bilderna på rätt sätt. Och man får inte ha för stora upplagor. Gör bara tre exemplar och ta riktigt bra betalt i stället. Själv köper jag bilder jag *gillar*, inte nödvändigtvis bilder som vunnit tävlingar och som alla andra tycker är bra, säger Mats Andersson.

Mats repeterar några knep för att få ett bättre bildtänk. Titta på andra fotografer, titta på bra fotografi som *inte* är naturfotografi. Där finns de som kan bild.

– Titta till exempel på Sally Mann, som är en av

Flygbild över Trollsjön, Mullsjö, 2020. Den lilla vita kransen centralt i bilden är en mindre ö ute i sjön. Foto: Mats Andersson

mina största förebilder, en amerikansk kvinnlig konstfotograf. Hon tar bilder som ställer frågor, man förstår inte bilderna utan får fundera, dom har ett fingeravtryck som gör att man direkt ser att det är hennes bilder.

Fortsätter man att bara titta på kända naturfotografer som till exempel Mattias Klum och Brutus Östling kommer man att ta mossiga bilder resten av livet. Dom är jätteduktiga och framgångsrika fotografer – men har sällan den typen av bilder som ställer frågor.

Andra stora förebilder är som tidigare nämnts Anders Petersen och Christer Strömholm.

– Båda har bilder som ställer frågor så man bara säger *wow!* Amerikanen Michael Ackerman är en fantastiskt duktig konstfotograf som tar råa svartvita bilder. Jacob aue Sobol är en dansk skitduktig fotograf. Franske fotografen Antoine d’Agata är själv missbrukare, han gör sina bilder så att objekten blir som spöken; han fotar andra missbrukare och prostituerade människor, fotar på långa slutartider med analoga kameror i mörka rum, en del brutalt läskiga bilder, men det är bilder som verkligen berör. Allt det jag ser kan jag föra över på naturfotot, till exempel en älg som fotograferas på lång slutartid och

Som fotograf är det svårt att komma med något ”eget” idag, det mesta är redan gjort, menar Mats Andersson. Nyckeln för honom har varit att studera andra fotografer, som inte är naturfotografer, och inspireras av dem. På så sätt har Mats överfört andras bildspråk till naturfotografin. Hans konstintresse, speciellt det moderna måleriet, har också påverkat hans stil. Foto: Tomas Carlberg

med kamerarörelser. Då kan jag få något helt annat som inte har med älgen att göra.

Bilder med känsla

Avsiktlig kamerarörelse, så kallat ICM (Intentional Camera Movement) är populärt. Mats Andersson gjorde boken *Fotografi* på det temat år 2012.

– Erik Malm, jag och Pål Hermansen har en grupp där vi jobbar ihop. 2012 fanns inte begreppet ICM. Jag kom på det av en slump och såg att fasiken det blir ju som en målning. Om man tar dessa bilder med en enda exponering eller som jag, ofta med dubbelexponering, spelar ingen roll. Jag har ju fortfarande ett negativ, och ingen kan säga hur många exponeringar som är på negativet.

Mats beskriver det klassiska sättet att fota med dubbelexponering: ställ in kameran på dubbelexponering, sätt objektet (en fågel, landskap etc) i skärpa, flytta ka-

meran till annan bakgrund och ställ om till en lång slutartid eller byt objektiv. Prova att röra kameran över en våg eller liknande så kan man få ett måleriskt resultat. Det kan ibland ta ett par timmar att få till en bra bild, påpekar Mats, som fotar många av sina landskapsbilder på det sättet.

– På Island hade jag en agenda som innebar att jag åkte till de kända platserna, just dom som är sönderfotograferade, och jag utmanade mig själv att ta bilder som sticker ut, som får mina fingeravtryck från platser där alla andra varit. Dom bilderna blev publicerade i mängder av tidningar.

Det finns inte mycket eget idag, det mesta är redan gjort, tycker Mats. Nyckeln för Mats har varit att överföra bildspråket och tänket från den genren han tittar på och inspireras av en helt annan genre, och på så vis hitta något annorlunda. Mats berättar också att han alltid har varit djupt intresserad av konst. Han gillar det moderna

Fotokonst på väggen

Vi går på konstutställning i Mats och sambon Ninas hem. På väggarna hänger fotokonst som Mats köpt för att han gillar bilderna. Nedan ett axplock av fotografer som Mats Andersson tycker har *det*.

– Det här är finländsk-amerikanske **Rafael Minkkinen**. Han är alltid själv med i bilderna, vilket ibland tar en stund att upptäcka. Han var först med att komma på det här. Då förstår du att man blir världsstjärna direkt, det här går ju inte att kopiera, det blir bara patetiskt, alla vet att det är han. Det är det jag menar – *då är du fotograf, det här är fotografi!* Det var han som skrev förordet i min bok *Nature Diary*, det är jättestort för mig, säger Mats.

– Här har vi den finländsk-svenska **Tuija Lindström**. Jag hade lite kontakt med henne medan hon var i livet och fick möjlighet att köpa ett par bilder. Lite Sally Mann-inspirerat med nakna barn.

– **JH (Jan Henrik) Engström** är svensk. Hans bilder ser ut så här, de är matta och ”fula”, han är en av våra mest kända svenska fotografer som slagit igenom utomlands, mer än Anders Petersen och dom. Han fotar med gammal film som kanske legat i 30 år, och han gör bilderna medvetet fula. Hans fingeravtryck finns där.

– Finländske **Pentti Sammallahti** är en väldigt finurlig fotograf. Det mänskliga ögat älskar upprepningar. Där står hunden och gör likadant som trädet. Han jobbar väldigt planerat, har idéer i huvudet och genomför dem.

– **Ragnar Axelsson** är en spännande isländsk, internationellt känd fotograf. Han kallas ofta RAX. Titta till exempel på den här bilden – svärtan finns där. Och så gör den långa slutartiden att hästen blir som en målning och de ljusa fåren längre bort i bilden har fart nedför den svarta lavasluttningen. Så bra! Vi träffades första gången i Ski, Norge där både han och jag föreläste.

– Amerikanska **Connie Imboden**. Hmmm... vad föreställer den här bilden... det tar ett tag att förstå. Som barn var hon livrädd för vatten, hon skulle bearbeta skräcken och svartmåla en pool hemma i trädgården, där hon på bilden ligger med en del av sig själv under vattnet och en del över vattenytan. Du kan ju grunna ihjäl dig innan du förstår... jag tänkte att jag skiter i priset, jag måste köpa den. Det är så bra att man bara ryser.

– Här ser du bilder av **Christer Strömholm**, förstås... och **Anders Petersen** – två fantastiska svenska konstfotografer. Och där har du **Antoine d’Agata**, som går på heroin, men hans bilder blir häftiga. Antoine d’Agata är en fransk fotograf som arbetar med motiv som ofta anses vara tabu, som missbruk, sex, mörker och prostitution.

– Finländske **Kai Fagerström** är en duktig fotograf som jag länge velat träffa, men han är lite folkskygg. Hans motiv är bland annat grävlingar och ekorrar i gamla övergivna hus.

– Och här finländske **Heikki Willamo**. Även han med en makalös bild på grävlingen som lunkar ut från ett gammalt hus. Han vet ju att grävlingen bor där. Sen sitter Heikki där och väntar. Det får ta den tid det tar. Han tar ju inte bilden på *grävlingen*. Han tar ju en *bild*, det är foto, där miljön är så mycket viktigare.

– **Leif Sandberg**, Sverige. Dokumenterar sig själv. Han blev sjuk och fick prostatacancer. Arbetar med många multiexponeringar.

måleriet, som säkert har påverkat hans fotograferande. Mats är uppvuxen med måleri, hans mamma var konsthandlare, vilket innebar umgänge med konstnärer och många museibesök.

– Det kanske viktigaste i fotografi är att våga få in sina *känslor*, hur man mår, så att det syns i bilderna. Varför ser bilderna ut som dom gör i min bok *Nature Diary*, ja det är ju för att jag hade ett krackelerande äktenskap och jag flydde på nätterna, det var min rekreation. Jag mådde skit och var ute mer och mer, jag flydde även under vardagsnätter. Dystra bilder är det ju, till exempel

på sparvugglan som sörjer. Det är ett självporträtt när jag ser tillbaka på det. Man ska våga få in känslorna, är man sjuk eller mår dåligt – ut med kameran då! Inte bara när det är soligt och man mår ”döbra”.

Nature Diary är en svartvit bildsvit som sträcker sig över 385 sidor, emellanåt svindlande vackert och känslöstarkt. Jag har aldrig tidigare sett en bok med så mycket svärta. Och sällan blivit så berörd som av det bildspråk som Mats Andersson förmedlar. Den är ingen storsäljare om man jämför med Camilla Läckbergs eller någon av de andra deckardrottningarnas publikfriande böcker.

Mats Andersson hemma i sin skog. Foto: Tomas Carlberg

Men Mats är nöjd med både resultatet och hur den tagits emot av dem som *förstår sig på fotografi*. I artiklar som skrivs i välrenommerade internationella fotomagasin beskrivs Mats Andersson redan som en legend.

– Ärligt talat känner jag mig tom på idéer nu efter den här boken. Jag är inte jättesugen på att dra igång nåt nytt. Jag träffade Nina direkt efter och mår väl för bra nu. Första tiden med henne undrade jag oroligt om jag kunde fortsätta ta den här typen av bilder, men det kunde jag hur lätt som helst. En tid var jag närmast manisk, men nu kan vi vakna upp och fråga oss om vi ska åka ut men komma fram till att nå vi skiter i det idag, behovet finns inte, jag flyr inte från nåt längre. Det gäller att tro på sig själv och inte bry sig för mycket om vad andra tycker. Jag fick höra mycket skit när jag gjorde min första bok 2009. ”Vad är det här för murriga bilder?”! Men jag brydde mig inte. ”Ska du göra en bok med dessa bilder?” Ja det ska jag, det här är vad jag gillar. Det är så *gött* sen när man vinner stora tävlingar... där fick du! Mats

är medveten om att den som vågar att välja den smala vägen inte ska tro att en bok som *Nature Diary* ska bli en storsäljare, och det ska den inte heller vara.

– Jag är väldigt smal i mitt bildspråk, mina bilder är inte för gemene man att titta på. *Nature Diary* trycktes i en upplaga av 600. Jag fick Författarförbundets stipendium ett år för den boken, ett kvitto på att det är ett arbete med kvalitet.

Natt- och gryningsljus är Mats Anderssons arena, när natten övergår i dag. När det gäller svartvitt fotografi (alltså bilder som tas i färg och som konverteras till svartvitt i Photoshop) soliga dagar med stenhårt ljus, som denna varma junidag då vi träffas i Bashult, säger en del att det inte funkar.

– Men till exempel Anders Petersen fotar nästan alltid såna här dagar. Så det beror på vilken typ av fotografi man vill göra. Svartvitt fotografi funkar skitbra med hårda kontraster och ”äckligt” ljus, säger Mats.

Bildbehandlingen

Mats Andersson säger att han varken är först eller ensam om att producera svartvita bilder. Det finns många duktiga fotografer.

– Jag gör det svarta mycket svartare än vad andra gör. Det ligger mycket i bildbehandlingen. Jag gick en workshop för porträttfotografen Morten Krogvold, som är fantastiskt duktig. Han sa att med fotografiet skapar du ett negativ, men magin gör du i mörkrummet, och det ligger så mycket i det. Jag älskar när man fotade med Tri-X-film på den analoga tiden, kornet som blev var så jävla snyggt, det tillför verkligen nåt, så jag skapade ett macro i Photoshop där jag får till nästan exakt det kornet. Det går inte bara att lägga på brus, utan man måste göra det på rätt sätt – det lär jag ut på mina workshops. Det digitala bruset man får på höga ISO ser inte rätt ut. Bildbehandlingen är nästan lika viktig som att ta bilden. Jag håller normalt inte på länge med en bild, kanske två, tre minuter bara, jag vet vad jag ska lyfta fram, säger Mats.

Mats Anderson har ändå idéer för framtiden, visar det sig. Det är många års arbete med en bok. För tillfället nöjesfotar han mest, men han säger att han kommer att tända till igen, när behovet infinner sig. När han väl blir besatt finns ingen återvändo.

Mystiken i bildspråket

Dagen har övergått i eftermiddag, och vi känner att det vore skönt med en promenad i skogen. Mats hänger kameran över axeln och vi fortsätter vårt samtal i fält. Här

Björn, Finland. Foto: Mats Andersson

finns en fin skog som länge fått växa ostörd. Vi passerar några synnerligen höga och gamla aspar. Mats Andersson är uppväxt i Jönköping-Huskvarna. Han läste på Konstindustriskolan i Göteborg, bland annat en del foto. Efter examen arbetade han som reklamansvarig på bilfirman VAG och som reklamchef på Kabe husvagnar. Därefter började han på reklambyrå som pappan startat, och där är han fortfarande kvar – där arbetar han heltid, medan fotograferandet sker på ledig tid, om än som en alltmer lönsam verksamhet för Mats. Det blir också mycket träning och triathlon.

– Vi tävlar i Ironman, både jag och Nina. Jag tränar nästan varje dag året runt. Är bäst på simning och har blivit bättre och bättre på cykel. Varje år pendlar jag säkert 300 mil på cykel till jobbet. Är intresserad av motorsport och kör gärna bil också... jag har kört en del motorcykel på bana. Det stämmer ju inte med gängse bilden av en konst- och naturfotograf, men jag gillar det. Jag fotar mest i hemmamarkerna, har finns det mesta. Annars är Island mitt landskap, där känner jag mig hemma. Mystiken och dramatiken där passar mitt bildspråk.

Mats Andersson

Ålder: 54

Bor: Bashult, Småland

Yrke: Fotograf och art director på reklambyrån Concret i Jönköping

Medlem: Naturfotograferna (invald 2011), bildbyrån Maskot.

Fritid: Fotografi, motorsport, triathlon, single malt whisky.

Utmärkelser, urval:

Wildlife Photographer of the Year 2016 (Winner Black & White)

Nordic Nature Photo Contest 2016 – All over winner

Scandinavian Wildlife Photographer of the Year 2016 (Årets nordiska naturfotograf)

Sweden Wildlife Photographer of the Year 2016 (Årets naturfotograf).

Bibliografi, urval:

Fotografi (2012). Konstnärliga naturbilder.

I några sekunders oändlighet (2012). Konstfoto av Andersson och Anna Clarén, texter av David Söderlind.

Intimations (2013). Bilder och texter av Andersson.

Gryning (2013). Bilder och texter av Andersson.

Möten (2014). Bilder av Andersson och Willamo. Texter av Willamo.

När löven faller (2015). Bilder av Andersson.

Nature Diary (2018). Bilder och texter av Andersson. Förord av Arno Rafael Minkinen.

Essence (2019). Bilder och texter av Andersson, Pål Hermansen, Erik Malm.

När vi rundar av våra samtal om fotografi och livet är det ännu många timmar kvar innan det sparsamma mörkret som juninatten ger träder in på scenen. Kanske ger sig Mats ut då, om han inte väljer att ligga kvar i den bekväma sängen. ●

Tomas Carlberg
E-post: tomas.carlberg@naturcentrum.se